

**DR. RITTINGER JÁNOS
(1939-2013)**

A gyászír, a halál ténye mindig felkészületlenül, és tragikusan érint minden érző szívet. Dr. Rittinger János végleges távozása körünkől pedig különösen mélyen érintett engem, hiszen a tragikus napot megelőzően Algériában, Mascarában egy nemzetközi konferencián a plenáris előadásom megtartását követően sűrű levelezésbe kezdtünk a debreceni otthonában dolgozó Rittinger Jánossal készülő „Ifjan – Éretten - Öregen” könyv egyes lapjaival kapcsolatban. Péntek éjjel - szombat hajnalban visszaérvén Miskolcra, reggel ért a megdöbbentő hír, hogy János Barátom pénteken késő este, a repülőgépem budapesti landolásának időpontjában elhunyt!

Egyetem) Gépészmérnöki Karára 1957-ben felvételt nyert, Egyetemi tanulmányai során 1958–1961 között Népköztársasági ösztöndíjban részesült, majd 1961-től a diploma megszerzéséig a Vasipari Kutató Intézet társadalmi ösztöndíjasa lett Zorkóczy Béla professzor úr támogatásával.

A Mechanikai Technológia tanszéken működő tudományos diákkörben vett részt Zorkóczy Béla professzor (távollétében Pirkó József adjunktus) vezetésével. Nem volt KISZ tag, nem volt és a későbbiekben sem lett tagja pártnak, politikai szervezetnek. Kitüntetéses eredménnyel okl. gépészmérnöki diplomát kapott 1962-ben.

A búcsú azért is nehéz, és a megfelelő szavak keresése, mert önkéntelenül életünk közös élményei, vagy az említett életrajzi jellegű könyv már elkészült oldalai jutnak eszembe. A személyes érzéseket elvetvén a nekrológ további része koncentráljon Dr. Rittinger János gazdag életének tényszerű adataira!

A debreceni Gépipari Technikumban (amely a Mechwart András nevet vette fel) érettségizett 1957-ben, gépészmérnöki oklevelet szerzett. Középszintű tanulmányai során több szakmai és matematikai tanulmányi versenyen sikeresen vett részt. A Nehézipari Műszaki Egyetem (ma Miskolci

Posztgraduális képzés keretében 1965-ben ugyancsak kitüntetéses eredménnyel, hegesztő szakmérnöki diplomát, 1967-ben summa cum laude minősítéssel egyetemi doktori címet, 1991-ben EUR-ING, 2000-ben EWE (European Welding Engineer), IWE (International Welding Engineer) diplomát szerzett. A roncsolásmentes anyagvizsgálat területén 2001 óta VT3, PT3, MT3, RT3 minősítéssel rendelkezik.

Első munkahelye a Vasipari Kutató Intézet Hegesztési Osztálya volt, ahol kezdetben tudományos munkatárs, tudományos csoportvezető, végül a hegesztési osztály vezetője. Munkája során

mindvégig a Zorkóczy Béla professzortól tanult mondást: „*az eladható tudománynak van értéke*” vallotta.

Kezdeti munkái közül ki kell emelni néhány fontosabb témakört: a hegeszthetőség megfogalmazása (MSZ 4305:1965) és alkalmazása az acélok fejlesztésében. Segédlet kidolgozása a hegesztési technológia meghatározásához a kötés repedésmertessége alapján. (MSZ 6280, 1964–1971). Acél kiválasztási rendszer kidolgozása nyomástartó berendezések rideg törésének elkerüléséhez (Fehérvári Attila évfolyamtársával, barátjával közösen) (1970). Később ez MSZ 13802 szabványban jelent meg.

A mikroötvözés hatékonyságának növelése acélok és hegesztési varratok esetén (Fehérvári Attilával közösen, 1970–1975). Munkájuk eredményének elismeréseként vendég előadó meghívást kaptak az Union Carbide Corporation Metals Division-tól a Micro Alloying '75 konferenciára, amelyen 1975. október 1-3. között Washingtonban részt is vettek.

Nagynyomású kőolaj és földgáz távvezetékek minősítése (ASME, API előírások szerint) és a hegesztési technológiájuk kidolgozása (1970–1974).

A törésmechanika bevezetése és gyakorlati alkalmazása területén hazánk meghatározó centrumát hozta létre Fehérvári Attilával közösen (1972–1975). Ehhez a témakörhöz kapcsolódik egyik sikeres szabadalma, (lajstromszáma:193 690), amelyet a Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskola (ma Óbudai Egyetem) munkatársaival együtt alkottak meg. Ez egy olyan szakítógép volt, amely 650°C hőmérsékletig modellezi a kúszást, atmoszférikus közegben a feszültségkorróziót, és természetesen törésmechanikai vizsgálatokra is alkalmas. E berendezésből 10 darab készült. A használatához egy, máig meghatározó segédlet készült, Fehérvári Attila, Fuchs Erik, Rittinger János: *A törésmechanika alkalmazása hegesztett szerkezetek megbízhatóságának és az acélfelhasználás gazdaságosságának fokozása céljából* (VASKUT-FERINOV, 1975).

Későbbi kutatómunkáival kapcsolatos jelentős munkája: „*Szilárdsági ellenőrzések és ismétlődő vizsgálatok atomerőművi berendezések állapotának és becslött élettartamának meghatározása*”, amelynek vezetője és több altémájának kidolgozója volt (1980-1985).

Munkája részét képezte számos ipari káreset elemzése, amelyek közül 1969. január 2.-án bekövetkezett répcelaki cseppfolyós szénsav tartály rideg törése volt a legsúlyosabb. Számára nagy öröm és megtisztelés volt, hogy a másodrendű vádlott, aki indokolatlanul két év és nyolc hónap

börtönbüntetést kapott, felkérte, visszaemlékezésében egy fejezet megírására. Megtette, mert vallja, hogy a társadalom igazságtalan a mérnöki munkával kapcsolatban. A mérnök mindenkor a társadalom javát szolgálja (jobb nál jobb gépkocsik, háztartási gépek, számítógépek, biztonságos energia ellátás stb.) ezt a társadalom elfogadja, élvezi, de rögtön kritikával illeti (rosszul fogalmazott környezetvédelem, antinukleáris mozgalom).

Életének fontos szakasza az 1987–2001 közötti időszak, amikor a Magyar Villamosművek Anyagvizsgáló és Állapotellenőrző Laboratóriumának igazgatója. Fontosabb munkái az erőművi berendezések állapotellenőrzési rendszerének kidolgozása, módszer bevezetése a kúszási károsodás értékelésére, kockázat alapú állapotellenőrzés, roncsolásmentes anyagvizsgálat, a roncsolásmentes anyagvizsgáló-képzés fejlesztése, körvizsgálatok, tréning, számítógépes modellezés bevezetése, káresetelemzések.

2001-ben nyugdíjba ment, még abban az évben vállalkozóként létrehozta a RITTINGER ENGINEERING Szakértő és Tanácsadó Vállalkozást. Fontosabb szakterületek: erőművi berendezések káresetelemzése, maradó élettartamuk meghatározása, szénhidrogén ipari berendezések maradó élettartamának kockázat alapú becslése, káresetelemzések, szénhidrogén ipari berendezések gyártásának felügyelete, tanácsadás, oktatás, hegesztők minősítése.

2002–2008 között részt vett a Paksi Atomerőmű élettartam hosszabbítás és teljesítmény növelése program két, a reaktortartály és az anyagvizsgálatok szakértői testület munkájában.

A mindennapos kutatói munka mellett fontosnak tartotta a különböző szakmai szervezetek életében való részvételt, olykor magas tisztséget is betöltve. Így megalakulása óta (1969) tagja a Hegesztő Minősítő Bizottságnak, illetve utód szervezetének, a Hegesztő Minősítő Testületnek és az Anyagvizsgáló Minősítő Testület igazgatóságának. 1967 óta az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek, 1968 óta pedig a Gépipari Tudományos Egyesületnek. Ez utóbbiban 1980–1990 között a Hegesztési Szakosztály titkára, 1990–1993 között az Egyesület főtitkára, 1994–1995 között az Egyesület elnöke, 1997–2011-ig a Hegesztési Szakosztály elnöke, 2012-től a Hegesztési Szakosztály tiszteletbeli elnöke.

1987 óta az Energia Tudományos Egyesület 1989-től az American Welding Society tagja. 1970 óta a Nemzetközi Hegesztési Intézet (IIW) magyar delegátusa tisztségét látja el a IX, X, XI bizottságokban. 2001-óta a Magyar Mérnöki Kamara tagja. Megalakulása (1990) óta 2001-ig munkahelye, 2001-től pedig vállalkozása képviselőjeként tagja a

Magyar Hegesztéstechnikai és Anyagvizsgálói Egyesülésnek.

Szakmáját igen magas szinten művelte. Újabb és újabb problémák kimunkálásában, problémák megválaszolásában vett részt mélyreható ismereteit felhasználva azokat folytonosan bővítve. Kimagasló tevékenységét jelzik fontosabb kitüntetései: Oklevél az Erzsébet híd újjáépítésében végzett munkáért (1964), Miniszteri Elismerő Oklevél (1971, 1978, 1982), nívódíj (OMBKE, 1971, 1977, 1978, Fehérvári Attilával közösen), egyesületi érem (GTE, 1973), nívódíj (GTE, 1973, 1997), elismerő oklevél a szabványosítás területén végzett 10 éves munkáért (MSZH, 1976), elismerő érem a szabványosítás területén végzett 15 éves munkáért (MSZH, 1982), VASKUT nívódíj első fokozata (1983, 1986 Fehérvári Attilával közösen), Pattantyus Ábrahám Géza díj (GTE 1987), Zorkóczy Béla emlékérem (GTE, 1992), MTESZ díj (1994), Eötvös Lóránt díj (1995), Pro Magyar Hegesztéstechnikai Egyesülés (2000), IIW-ben végzett munkáért elismerő oklevél (2006), Sóltz Vilmos díj (2006), Bánki Donát díj (GTE, 2010), MAROVISZ-Díj (2013), Terplán Zénó Díj (2013), tiszteletbeli polgár cím (Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar, 2010).

Szakirodalmi munkássága: 5 könyvrészlet, publikációinak száma 140, amely tartalmazza a ppt

prezentációk diáinak papír formában megjelent változatát is. A publikációi közül több mint 20 idegen nyelven jelent meg. Több publikációt Fehérvári Attilával, Tóth Károllyal, Kern Ferencsel közösen készített. Előadási világosak, a probléma lényegét felvázoló, a megoldás lehetőségeit elemző, humoros megjegyzésekkel tarkítottak voltak. Élvezet volt azokat hallgatni.

lő, a megoldás lehetőségeit elemző, humoros megjegyzésekkel tarkítottak voltak. Élvezet volt azokat hallgatni.

Külföldi kapcsolatai: több ország hegesztési intézetével volt folyamatos kapcsolata. Az élete úgy alakult, hogy hosszabb időt nem töltött külföldön. Számos országban Japántól az Amerikai Egyesült Államokig, Svédországtól Szingapúrig, Moszkvától Londonig, Kínában, Indiában vett részt esetenként több alkalommal is hegesztési konferenciákon, szakértői értekezleteken, illetve közgyűléseken. A szakmájáért élt s halt.

Életét, eredményeit idézze fel mindnyájunkban a következő két fénykép, amelyek közül az egyik Miskolcon készült 2012. június 30.-án az „Aranydiploma” átvételi ünnepségén, a másik Budapesten, az Óbudai Egyetemen 2013. május 11.-én a Terplán Zénó Díj átvétele során készült. János az Aranydiplomások nevében köszöntötte az Ünnepi Szenátus résztvevőit. Felszólalásában idézve Püthagorasz-t, így szólt: „Ha majd elhagyod földi testedet, s felemelkedsz a lélek hazájába, akkor Te magad is Istenné válsz; fénylővé, halhatatlanná és örökéletűvé”. „Kedves elhunyt Évfolyamtársaink nem hagyatok itt, csupán megalóztatok!”

Kedves János! Sajnos nincs mit tenni, el kell fogadni az élet természetes velejáróját, a halált is! Tesszük ezt mindnyájan, akik kapcsolódunk életed bármelyik periódusához kötődő eseményeihez, történéseihez, akik tisztelnek, becsülnék és elismernek, akik megismerhettek Téged, az Embert, akik szakmai kapcsolatba kerülhettek Veled, akik életed egy-egy meghatározó szakaszaiban melletted, Veled lehettek a földi léted 27189 napjának, szíved 2,4 milliárd dobbanásának valamelyikében. A sok-sok barátod nevében búcsúzik Tőled

Páczelt István, az évfolyamtárs, akivel kora gyermekkorától kapcsolatban voltál,

Fehérvári Attila, a munkatárs, évfolyamtárs, akivel életed szakmai tevékenysége kibogozhatatlanul összeforrt,

Tóth László, a barátok egyike, aki sokat köszönhet az idősebb szakembernek.

Te már a beköltöztél a Halhatalanok, Örökéletűek hazájába. Nyugodj Békében!

Tóth László
egyetemi tanár